

SZIESZTA

SZERKESZTI: WERNER KRISZTINA, HEGEDŰS SZABOLCS ■ 2003. SZEPTEMBER 27.

SCHIFF ANDRÁS ZONGORAJÁTÉKÁVAL TÖBB MINT EGYMILLIÓ FORINTTAL JÁRUL HOZZÁ A ZSINAGÓGA REKONSTRUKCIÓJÁHOZ

„Nem hiszek a zene felhígításában”

Több mint egymillió forintot köszönhet a Szegedi Zsinagógáért Alapítvány Schiff Andrásnak, aki az elmúlt héten óriási sikerű jótékonyági koncertet adott az épület rekonstrukciója javára. A korunk egyik legkiválóbb zongoristájának tartott művész megelégedve a hazai gáncsoskodásokat, a hetvenes évek végén hagyta el az országot. Igazi világpolgár lett, Firenzében él japán hegedűművész feleségével. A legrangosabb koncerttermek rendszeres vendége, a legnevesebb zenekarok is megtiszteltetésnek tartják, ha fellépést vállal velük.

– Kik azok a fiatalkori nagy zongorista példaképei, akik máig megmaradtak ideálnak?

– Fischer Annie mindig nagy ideálom volt és maradt is. Szvjatoszlav Richtert is sokáig példaképemnek tartottam, de kevésbé maradt az. A nagy öreg mestereket is sorolhatnám. Óriási élmény volt, hogy Arthur Rubinstein kétszer is hallhattam élőben. A legfontosabb azonban Fischer Annie jelenléte volt. Sokat jelentett számomra, hogy közeli barátságba kerülhettem vele. Úgy éreztem, hasonló módon közelítünk a zenéhez.

Zene és politika

– Mielőtt külföldre ment, évekig oktatott a Zeneakadémián. Ma is vannak tanítványai?

– Már nem tanítok rendszeresen, nincs rá lehetőségem a rengeteg utazás miatt. És rájöttem: önmagamra is sokat kell még tanítanom. Néha tartok egy-egy mesterkurzust, ami ugyan nem ideális, de több a semminél. Sokan megkeresnek, hogy hallgassam meg őket, és viszonylag ritkán mondanak nemet. Érdekel, hogy mit csinálnak a fiatalok. Ha eljön az ideje, szeretném könyvben összefoglalni a zongoratanítással kapcsolatos gondolataimat.

– Ritkán játszik kortárs zenét. Mi az oka?

– Várom, hogy felbukkanjon a mai Bach, a mai Mozart vagy a mai Beethoven. Nem játszom olyan műveket, amelyek előadásához rá kell ülnöm a klaviatúrára vagy szögeket kell bevernem a zongorába. Ön-

célú zeneszerzői ötletek miatt nem vagyok hajlandó feláldozni a hangszeremet. Ennek ellenére érdekel a kortárs zene, mert a komponistákat tartom a legfontosabb zeneművészeknek. Például Kurtág Györgyöt nagyon tisztetem, mindig élmény, amikor saját zongoradarabjait játssza.

– Mennyire kíséri figyelemmel a hazai zenei életet?

– Bár nem élek Magyarországon és nem is fogok, mindig szívügyem marad a magyar kultúra. Firenzéből is szinte naprakészen követem a hazai történeteket, és amennyire erőmből és időmből telik, részt is szeretnék venni a magyar zenei életben.

– A muzsikuskok többsége nem politizál, talán ezért is volt nagy nemzetközi visszhangja, amikor Jörg Haider kormányzati pozícióba kerülése idején ön a rasszizmus elleni tiltakozásul lemondta bécsi és salzburgi koncertjeit.

– Nem kívánom másoknak előírni, hogyan gondolkodjanak és cselekedjenek, de lelkiismereti kérdésnek éreztem ezt a lépést. Én nem vagyok apolitikus, számomra roppant fontos, hogy nyitott szemmel és füllel, gondolkodva közlekedjek a világban. A zene és a kultúra sohasem volt független a mindennapoktól és a politikától. Haydn úgy működött, ahogy Esterházy herceg, a „munkálatója” előírta vagy engedte. A mai művészek sem lehetnek teljesen függetlenek a mostani döntéshozóktól vagy mecénásoktól. Nem tehetünk úgy, mintha ez a probléma nem lé-

Schiff András: Nem vagyok apolitikus, számomra fontos, hogy nyitott szemmel és füllel járjak a világban.

FOTÓ: KARNOK CSABA

tezze. Számomra az sem mindegy, hogy kinek zenélek. Senki sincs kitiltva a koncertjeimről, de vannak elveim, amelyekhez ragaszkodom és amelyekért kész vagyok kiállni.

Üzleti szellem

– Miközben a komolyzenét játszó muzsikuskok nagy része egyre pénzéhesebb, óriási dollag, hogy ön eljött Szegedre

jótékonyági koncertet adni a zsinagóga javára.

– Mélységesen elítélem azt az üzleti szellemet, amely a komolyzenében is egyre inkább megjelenik. Nem látom be, mi szükség van rá. Pontosan tudom ugyanis, hogy ez hová vezet. Nem állok be a jajveszéklők táborába, hogy micsoda krízisben van a komolyzene, mert a pályafutásom nem ezt bizonyítja. Sehol semmilyen komp-

romisszumot nem kötök, a legigényesebb műsort is bárhol eljátszhatom telt házak előtt. Nem szabad, hogy a művész a hallgatót vagy a nézőt hülyének nézze. A televíziók például arra szoktak hivatkozni: közvélemény-kutatást végeztek, amelyből kiderült, mi érdekli a nézőket. Én is a közönséghez tartozom, de engem még soha, senki nem kérdezett meg, hogy mit szeretnék látni. Biztosan

nem mondtam volna, hogy ne legyenek jó színházi közvetítések, koncertek, művészfilmek, értelmes közéleti vitaműsorok. Sajnos az a tendencia az egész világon, hogy a média mindent levezet a legkisebb közös nevezőre. Márpedig azt a legműveltebb, legunintelligensebb nézők képviselik, akik mindenhol szép számmal akadnak. Nem látom be, hogy miért nekik kell a mértéket szolgáltatniuk. A mérték legyen inkább egy nagyon magas szint, amelyhez szabad út vezet. Akik ma még nem tartanak ott, hogy mondjuk Beethoven kései vonósnygyeseit értsék, meg kell adni az esélyt, hogy eljussanak erre a szintre. Hiszek abban, hogy minden érzékeny, finom lelkű ember zenei előképzettség nélkül is megérzi, ha valamilyen kivételes minőséggel találkozunk.

Tömegkoncertek

– Azt mondhatják, azért kellene populárisabb koncertek is, hogy megnyerjék velük a komolyzene iránt kevésbé érdeklődő hallgatókat. Egyetért ezzel?

– Nagyon nem hiszek a komolyzene felhígításában, abban, hogy a siker érdekében a magas művészetet a legalpárabb, legolcsóbb utcai irányzatokkal kellene keresztezni. Szomorúan látom, sok kiváló művész is olcsó portékát kezd árulni azzal a jelszóval, hogy így tömegeket tud elhozni a koncertjeire. Ezzel azonban elveszíti a számszerűleg talán kisebb, de minőségileg annál fontosabb értő közönség tiszteletét. Én sem tudok valakit tisztelni azután, ha olyan koncerteket csinál, mint a három tenor. Az ilyen showműsoroknak számomra semmi művészi értéke nincs, pedig Domingo óriási művész. És épp elég pénze van akkor is, ha csak Otellót énekel csodálatosan az operaházakban. Nincs szüksége még tízszer annyi pénzre. Azok a művészek, akik nem tudják, mi az elég, nem képesek ellenállni a pénz kísértésének, kárt okoznak a zenének.

HOLLÓSI ZSOLT

Tizenöt évvel ezelőtt indult a Szeged folyóirat

Az önkormányzat növelni kívánja a város értéktérmet és értékközvetítő folyóiratának, a tizenöt éves Szegednek nyújtott támogatást – jelentette be a csütörtök esti jubileumi ünnepségen Botka László polgármester.

Tizenöt éves nagykasas lett a Szeged, vigyázni kell rá, hogy egészséges, 60-70 éves úriember is lehessen – mondta Sándor János rendező, a lap

állandó szerzője a város folyóiratának csütörtöki születésnapjára ünnepségen, a városháza dísztermében.

Amikor a média más területein napok alatt születnek és tűnnek el a „sztárok”, amikor lapok alakulnak és szűnnek meg hónapok alatt, 15 esztendő egy kiadvány életében már történelem. A Szeged folyóirat a legnagyobb, legnevesebb értéket vállalta fel: a szegediséget. Bemutatja, milyen gazdag a város kiművelt emberfőiben, milyen sokszínű a kulturális és

tudományos élete, milyen sokféle szemlélet, felfogás fér meg benne egyszerre – hangsúlyozta ünnepi köszöntőjében Botka László. A polgármester egyúttal bejelentette: bővíteni kívánják a Szegednek nyújtott önkormányzati támogatást, szeretnék, ha a város valamennyi oktatási intézményébe ingyen eljuthatna a folyóirat.

Tandi Lajos főszerkesztő az 1988 szeptemberi indulásra emlékezett, majd úgy fogalmazott: az nevezhető egy város polgárának, aki tudja, mi-

lyen településen él, ismeri annak történelmét, épületeit, kultúráját. Nyílt szó és fedetlen arc jellemezte az induló Szegedet, amely a rendszerváltás után is életben maradhatott, mert a város értelmisége mögé állt, s ezzel mindig megmentette. A másfél évtized alatt több mint négyszáz szerző publikált a folyóiratban, jelentős szellemi értéket hozva létre. A mai napi sajtóból lassan kiszoruló műfajok, esszék, nagyriportok, portrék, helytörténeti írások teszik érdekessé a folyóiratot, amelynek egy-

előre a visszhangja nagyobb, mint az olvasóközönsége. A főszerkesztő szerint ennek az oka: mindig csak a lap megjelentetésére volt pénz, arra már nem, hogy megfelelő módon eljuttassák az emberekhez.

A születésnapra Szegedi paletta címmel jelent meg a folyóirat szeptemberi száma, amelyben hetven művész, tudós, közéleti szereplő vagy hívtatásos tollforgató egy-egy írása olvasható.

H. ZS.